
Riktlinjer för basala hygienrutiner och arbetskläder

Inom Skaraborgs Sjukhus ska all hälso- och sjukvårdspersonal vid patientnära vårdarbete följa nedanstående rutiner för att begränsa smittspridning och därmed öka patientsäkerheten.

Syfte

Den viktigaste åtgärden för att förebygga smittspridning i vårdarbete är basala hygienrutiner. De ska konsekvent tillämpas i alla patientnära vårdssituationer och av all personal, detta oberoende om det finns känd smitta eller inte.

Patientnära vårdarbete innebär arbete när patienten undersöks, behandlas eller vårdas samt arbete med produkter eller utrustning som ska eller har använts i samband med vård.

Patienter är ofta på grund av sjukdom, behandling eller ålder mer mottaglig för infektioner.

Ledningens ansvar

Ansvaret för att dessa hygienrutiner är möjliga att följa åvilar enligt arbetsmiljölagen arbetsledningen på alla nivåer.

Arbetsgivaren ansvarar för att tillhandahålla arbetskläder, skyddsutrustning och material som möjliggör tillämpning av basala hygienrutiner.

Verksamhetschef eller motsvarande ska fortlöpande följa upp verksamheten och säkerställa att rutiner/riktlinjer tillämpas.

Den anställdes ansvar

Den anställda är enligt arbetsmiljölagen skyldig att följa gällande föreskrifter samt använda den personliga skyddsutrustning som krävs.

Händer, kläder, hår och smycken kan utgöra en smittväg för direkt eller indirekt kontaktsmitta och kan överföra smittämnen mellan patienter. Alla som arbetar i vården ska känna till och följa basala hygienrutiner, se [SOSFS 2007:19](#), Socialstyrelsens föreskrift om basal hygien inom hälso- och sjukvård mm.

Handhygien/handdesinfektion

Överföring av mikroorganismer mellan olika individer och i miljön sker oftast via våra händer. För att bryta den smittvägen är handdesinfektion en snabb och effektiv metod.

Handdesinfektion ska göras före och efter alla vårdmoment, före rent och efter orent arbete samt före och efter användning av handskar.

- Ta rikligt med handsprit (2-4 ml)
- Gnid in händer och underarmar, glöm inte fingertoppar och tumgrepp
- Fortsätt att gnida in handspriten tills händerna är torra, då har full effekt uppnåtts

Handtvätt

Handtvätt görs med flytande tvål och vatten om händerna ser eller känns smutsiga/kladdiga, samt efter vård av patient med gastroenterit. Händerna ska torkas torra med engångshanddukar. Efterföljs av handdesinfektion.

Smycken, armbandsur, naglar m.m.

- Händerna och underarmarna ska vara fria från armbandsur och smycken. De samlar mikroorganismer och hindrar en effektiv handdesinfektion. De kan även skada patienten.
- Halsband, örhängen eller smycken i piercade hål kan användas om de inte hänger ner i arbetsfältet. Piercing utgör ingen påvisad smittorisk om piercinghålet är läkt och utan infektion.
- Naglar ska vara kortklippta och omålade. Konstgjorda eller uppbyggda naglar är inte tillåtet. På händer och underarmar ska bandage, stödskenor eller motsvarande inte användas.
- Långt hår och skägg ska fästas upp så att det inte faller ner i arbetsfältet.
- Huvudduk/slöja ska vara instoppad under arbetsklädseln. Huvudduk/slöja kan beställas från Tvätteriet, Alingsås.

Skyddskläder

Plastförkläde ska användas

- För att skydda arbetsdräkten vid risk för stänk och kontakt med kroppsvätskor eller annat biologiskt material.
- Vid kontakt med patienten eller patientens säng.
- Vid hantering av förorenade föremål
- Som engångsförkläde och bytas mellan varje patient.

Visir eller skyddsglasögon och munskydd ska användas då risk för stänk mot ansikte finns.

Handskar

- Ska användas vid risk för kontakt med kroppsvätskor eller annat biologiskt material.
- Är för engångsbruk och kastas direkt efter användning.
- Ska bytas mellan olika vårdmoment hos samma patient. Berör inte omväxlande smutsigt och rent om du har handskar på händerna.
- Påverkas av kemikalier och ska därför inte spritdesinfekteras och återanvändas.

Händerna ska desinfekteras både före och efter användning av handskar.

Tänk på att handskar blir förorenade vid vårdarbete och sprider mikroorganismer på samma sätt som en smutsig hand!

Punktdesinfektion

Kroppsvätskor/utsöndringar (t.ex. urin, avföring, blod, sårsekret) kan innehålla stora mängder smittämnen. Vid spill av kroppsvätskor/utsöndringar på ytor eller föremål ska punktdesinfektion utföras direkt av vårdpersonal för att förhindra smittspridning.

Vårdpersonal ansvarar också för att punktdesinfektion utförs i vårdens gemensamma utrymmen, samt vid upptäckt av tidigare spill till exempel på patienttoaletter.

Tag rikligt med desinfektionsmedel på en engångsduk och bearbeta den förorenade ytan mekaniskt.

Använd

- Alkoholbaserad ytdesinfektion med rengörande effekt vid mindre spill.
- Virkon 1 % vid större spill.

Klädsel

Personal som arbetar i patientnära vårdarbete skall bära arbetskläder som tillhandahålls av arbetsgivaren och upphandlade via TvA – Tvätteriet Alingsås. Avser alla synliga plagg förutom underkläder skor och strumpor.

Arbetsklädsel

- Arbetskläderna ska vara **kortärmade (sluta ovanför armbågen)** vid patientnära vårdarbete för att möjliggöra en korrekt handdesinfektion, men även för att minska risken för smittspridning via kläder.
- Arbetskläderna **byts dagligen** eller oftare om den förorenats med kroppsvätskor eller annat biologiskt material.
- Om värmeväst används i patientnära arbete gäller samma rutiner som för övrig arbetsklädsel.
- Långärmad arbetsklädsel, till exempel läkarrock eller frysjacka ska tas av i samband med patientnära arbete.
- Privata kläder får inte användas i patientnära vårdarbete.

Grön arbetsdräkt är avsedd för personal på operationsavdelning.

Personal som inte direkt deltar i det patientnära vårdarbetet men som större delen av dagen vistas i lokaler för patientvård (avdelningar, mottagningar) kan i vissa fall, beroende av arbetsuppgift, behöva bära arbetskläder. Närmaste chef avgör detta.

När man bär arbetskläder innebär det att man följer föreskrifterna gällande dagliga klädbyten, smycken, armbandsur och hår.

Kombination med privata kläder och arbetskläder är inte tillåtet.

Tvätt

- Arbetskläderna tvättas i kontrollerade processer på tvätteriet i Alingsås. Arbetskläderna får inte tvättas hemma.
- Töm alla fickor och avlägsna broscher, namnskyltar, pennor m.m. innan plagget läggs i tvättsäcken
- Tillgången på arbetskläder är beroende av att cirkulationssystemet för tvätt fungerar. Lagra därför inga arbetskläder där omklädning sker.

Trasiga/smutsiga klädesplagg får endast kasseras av tvätteriet.

----- Slut på dokumentet -----